

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z odwołania M. P.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
o prawo do emerytury,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 13
maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 grudnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
przyznaje adw. J. Ł. Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...)
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, z podatkiem VAT, tytułem
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z dnia 11 grudnia 2018 r. oddalił apelację wnioskodawcy M. P. od wyroku
Sądu Okręgowego w S. VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20
lutego 2018 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w S. z dnia 25 listopada 2016 r. odmawiającej przyznania
mu prawa do wcześniejszej emerytury.

Sądy obydwu instancji uznały odwołanie wnioskodawcy za bezzasadne,
ponieważ nie udowodnił on wymaganego do przyznania wnioskowanego

świadczenia okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 25 lat, a jedynie 24 lata i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych liczonych do dnia 31 grudnia 1998 r. Sąd odwoławczy za prawidłowe uznał stanowisko Sądu pierwszej instancji w przedmiocie odstąpienia od badania dalszych przesłanek wyrażonych w treści art. 184 ustawy emerytalnej. Skoro bowiem nie została spełniona jedna przesłanka przyznania emerytury w obniżonym wieku (25-letni okres składkowy i nieskładkowy na dzień 1 stycznia 1999 r.), to z uwagi na konieczność spełnienia wszystkich przesłanek łącznie, okoliczność ta stanowiła podstawę do odmowy przyznania przedmiotowego świadczenia. Zatem badanie czy wnioskodawca spełnia dalszą przesłankę do przyznania emerytury, czyli co najmniej 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, było zbędne.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie: 1/ art. 217 § 2 w związku z art. 382 w związku z art. 227 w związku z art. 1131 § 1 k.p.c. przez nieuzasadnione zaniechanie przez sąd drugiej instancji przeprowadzenia dowodu z zeznań świadków, choć wniosek dowodowy w tym zakresie został prawidłowo złożony jeszcze na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym, a nie istniały jakiegokolwiek przeszkody do przeprowadzenia tego dowodu w ramach zagranicznej pomocy prawnej przed sądem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania świadków, czym uniemożliwiono wnioskodawcy dowiedzenie podnoszonych przez niego twierdzeń mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a także rażąco naruszono jego prawo do realnego udziału w sprawie i rzeczywistej obrony swoich praw, w konsekwencji czego wystąpiła przesłanka bezwzględnej nieważności postępowania przewidziana treścią art. 379 pkt 5 k.p.c.; 2/ art. 217 § 2 w związku z art. 227 oraz 378 k.p.c. przez usankcjonowanie wadliwości postępowania Sądu pierwszej instancji skutkującej pozbawieniem strony możliwości obrony swoich praw, co wynikało z niedostrzeżenia przez Sąd drugiej instancji wadliwości postępowania polegającej na braku ustosunkowania się do prawidłowo zgłoszonego przez ubezpieczonego wniosku dowodowego o przesłuchanie świadków na skutek czego uniemożliwiono wnioskodawcy dowiedzenia podnoszonych przez niego twierdzeń mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a także rażąco naruszono jego prawo do realnego udziału

w sprawie; 3/ art. 378 § 1 w związku z art. 382 k.p.c. przez uchylenie się od ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy; 4/ art. 328 w związku z art. 391 k.p.c. przez wadliwe uzasadnienie wyroku na skutek braku odzwierciedlenia w uzasadnieniu motywów rozstrzygnięcia wydanego przez sąd drugiej instancji, tj. braku wskazania konkretnych faktów, które sąd ten uznał za udowodnione i dowodów, na których się oparł, a w szczególności przyczyn, dla których odmówił wiarygodności dowodowi z przesłuchania wnioskodawcy, jak również bezrefleksyjnie powielił twierdzenie odnośnie sprzeczności pomiędzy treścią przesłuchania wnioskodawcy a treścią dowodów z dokumentów, co skutkowało brakiem wyjaśnienia przyczyn oddalenia apelacji oraz uniemożliwieniem zaskarżenia wydanego rozstrzygnięcia w oparciu o konkretne ustalenia sądu.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na nieważność postępowania wynikającą z pominięcia przez Sąd drugiej instancji „wniosku dowodowego z zeznań świadków” oraz na oczywistą zasadność skargi. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego, jak również o zasądzenie na rzecz pełnomocnika ustanowionego z urzędu kosztów pomocy prawnej, które nie zostały ani w całości, ani w części, opłacone.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Funkcje postępowania kasacyjnego sprawiają, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za jurysdykcyjną interwencją Sądu Najwyższego. Tymczasem, najdalej idący zarzut nieważności postępowania okazał się oczywiście bezpodstawny i chybiony,

ponieważ skarżący brał czynny udział w postępowaniu zarówno przed Sądem pierwszej jak i drugiej instancji, zatem nie był na żadnym etapie postępowania całkowicie i zupełnie pozbawiony możliwości obrony swoich praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. W szczególności nie stanowi kwalifikowanego „pozbawienia prawa do obrony” oddalenie przez Sąd pierwszej instancji wniosku o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków (H. i V. T.). Sąd pierwszej instancji nie zaniechał rozpoznania dowodu z zeznań tych osób, którzy nie mieli możliwości przyjazdu do Polski ze względu na stan zdrowia w celu złożenia zeznań, dlatego dokonał oceny ich ogólnikowych zeznań złożonych na piśmie (ze względu na ich niestawiennictwo), które suwerennie ocenił jako niewiarygodne i „sprzeczne ze sobą”. W konsekwencji nie było potrzeby ani możliwości ich przesłuchania, a zarzucane uchybienie nie prowadziło do nieważności postępowania, zwłaszcza że skarżący w skardze kasacyjnej nie wskazał na identyfikowalne lub konkretne okoliczności, bądź istotne kwestie prawne, których miałyby dotyczyć takie przesłuchanie ponad treści zawarte w dołączonych do akt sprawy protokołów.

Postawione przez skarżącego zarzuty nie uzasadniały przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o wniosek o rzekomym oczywistym uzasadnieniu proceduralnych podstaw kasacyjnego zaskarżenia (art. 398³ § 1 pkt 2), które wymagałyby sformułowania równocześnie zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego, które były podstawą negatywnego dla skarżącego wyrokowania, a których w skardze kasacyjnej zabrakło. Tymczasem według miarodajnych ustaleń faktycznych, skarżący nie spełnił bezwzględnie obowiązujących warunków nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym 60 lat, ponieważ nie udowodnił ani ogólnego stażu pracy w wymiarze co najmniej 25-letniego stażu okresów składkowych i nieskładkowych, ani co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych przepracowanych do 1 stycznia 1999 r. (art. 32 w związku z art. 184 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej z 17 grudnia 1998 r.), zwłaszcza że spornych okresów pracy w rolnictwie polskie ustawodawstwo i judykatura (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2019 r., III UZP 3/19, OSNP 2020 nr 1, poz. 9) nie uznają za zatrudnienie w szczególnych warunkach wymagane do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., przyznając pełnomocnikowi z urzędu adw. J. Ł.